

Kaljivost določimo s posebnimi pripravami. Vzamemo na pr. 100 zrn, katera denemo med vedno vlažen papir: kolikor več zrn oskali, toliko boljše je seme.

Najbolje nam določijo semensko vrednost v ta namen ustanovljene kontrolne postaje. Žalibog da nobeden kmetovalec ne zahteva semena, ki je bilo na tacem zavodu pregledano, in od tod prihaja slaba žetev in po cele njive predenice, katera uničuje tako zelo deteljo, da je po nekaterih krajih niti več sejati ne morejo.

Sol v živinski krmi.

Sol je vsakemu želodcu potrebna; če soliš živini klajo, pomagaš želodcu, da laže prebavlja tudi slabjšo klajo, in živina ostane krepka, vesela in zdrava.

Sol je človeku, pa tudi živini potrebna. To je resnica, zoper katero se ne da nič družega ugovarjati nego to, da vsak kmet ne more živini dajati soli, ker si je revež večkrat še sam sebi ne more kupiti. „Kjer ni nič, izgubil je tudi cesar pravico,“ slove star pregovor, katerega tudi mi ne zabimo, trdeč, da je sol človeku, pa tudi živini potrebna.

Ako priporočamo toraj sol za živino, priporočamo jo takim kmetovalcem, ki si morejo vsaj nekoliko soli za svojo živino kupiti, posebno živo pa jo svetujemo onim, ki so premožni kmetje.

Solna kislina (sol) je sestavni del želodčnega soka, kuha jo natura sama v želodcu živinskem kakor človeškem. Vzemimo želodčnemu soku solno kislino, in želodec ne bo mogel več prav kuhati, — použiti živež bo obležal neprebavljen v želodci in čevih, živina bo začela hirati, ker si ne bo mogla narejati dobre, tečne krvi, katera se le dela iz dobro prekuhanne piče v želodci in čevih.

Če dajemo toraj živini soli, dajemo jej to, kar jej natura sama daje kot najpotrebnejši pomoček za prekuhanje použite piče.

Mnogokrat vidimo živino slabo in klavrno s kremežljivimi očmi, s ščetinasto dlako in brez moči. Jed se jej upira. Bodi taka živina za molžo ali za pitanje ali za vprego namenjena, nikjer ne bo dobro storila. Poiščimo pa vzrokov, zakaj da je živina taka, in našli bomo — ako ni kakšne posebne bolezni v njej —, da jej ali manka klaje ali da je klaja slaba, sprijena, ali pa da je živina od slabega vremena in napačnega gleštanja začela hirati.

Pa kako pomagati? Kmetovalec si ne more vselej omisliti dobre klaje, če je slabo pridelal, — tudi z vremenom ne more gospodariti, da bi ne bilo mokrotno itd. Ob tacih okoliščinah ni družega bolj gotovega pomočka zoper vse to, nego je sol.

Že natura sama naganja živino, da rado liže slano zidovje, da včasih celo srka scalnico in da požira pohotno vse, kar je le količkaj slanega okusa, in to zato,

ker čuti v sebi silno poželenje po soli ter si prizadeva, temu poželenju kakor koli zadostiti, zato se jej tudi scalnica ne gnusi, če je le slana.

Dajajmo taki živini potrebne soli, in videli bomo kmalu, kako bo od dne do dne boljša, koliko raje bo začela tudi slabo klajo uživati, koliko bolje jo bo sedaj prekuhaval, ker jej sol nadomešča pomankanje slanega želodčnega soka. In ker bo raje jedla in tudi bolje prebavljala, zboljšala se bo kmalu v vsem, da jo boš komaj poznal od poprejšnje. Vse to bo storila sol, če ni, kakor smo že poprej rekli, nikakeršne bolezni v živini.

Sol si moremo ob tacih okoliščinah ravno tako misliti, kakor priprego. Eno samo preslabo živinče ti ne more voza čez klanec spraviti; če mu pa priprežeš še eno v pomoč, šlo bode. Ravno taka je s soljo, ki hodi prepričlemu ali preslabemu želodčnemu soku na pomoč — v priprego.

Razne reči.

* **Kako ravnati z usnjeno vprežno napravo.** Vprežno napravo deni najprvo narazen, potem jo pa operi z vodo in milom. S terpentinom odstraniš vso smolo, katere ni izpralo milo. Potem zgrej nekoliko usnje, in kadar je suho, namaži je z oljem.

* **Mleko za perotnino.** Pri gospodinjstvu, kjer imajo krave, je vredno dajati perotnini nekaj posnetega in pinjenega mleka. Kekoši potem rajše neso. Mleko izlij ali v korito ali je pa zmešaj s poparjeno moko, s stolčenim krompirjem itd.

* **Poraba kosti v kmetijstvu.** Kosti je vredno le tedaj zmleti v kostno moko, kadar jih imamo veliko in če imamo mlin v bližini. Drugače je pa veliko bolje, če sežgemo kosti ter njih oglje rabimo za gnojenje. Redilnih snovi se, kadar sežgemo kosti, izgubi neznatno malo.

* **Da se kuretina zdrava ohrani,** priporoča se posebno za zimski čas, ko je večidel zaprta, kurnike snaziti in jih bodisi lesene ali zidane večkrat z apnom pobeliti, ako se pa beležu dodane še nekoliko karbolne kisline, pomaga pa še posebno dobro zoper kuram škodljivi mrčes, ne da bi jim kaj škodovalo.

* **Debla očisti mahu** tako le: Zmešaj v pripravnici posodi en del apna, en del pepela in osem delov vode. Ta zmes naj stoji 6 do 7 dni, a vsak dan jo enkrat ali dvakrat dobro premešaj. Na vrhu stoječa tekočina je skoraj brezbarvena, ima v sebi ogljikovo kislino, kalij ter nekaj apna in je nekoliko jedka. S to tekočino namaži debla. Mah in lišaji se kmalu posuše in odpadejo. Debla, ki so z mahom preveč zaraščena, ostrgaj poprej.